

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2026 (skrajne daty)
Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Sztuka mówienia dla dziennikarzy
Kod przedmiotu*	V B ₄
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, sem. 2
Rodzaj przedmiotu	przedmiot specjalnościowy
Język wykładowy	język polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Robert Słabczyński (członek Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Agnieszka Myszka (autorka programu), dr Małgorzata Kułakowska, dziennikarze, aktorzy

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.warszt.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2.		15							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej (zajęcia prowadzone są w formie zdalnej)

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (jeśli wynika to z aktualnie obowiązujących przepisów)

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ĆWICZENIA – ZALICZENIE NA OCENĘ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak
------

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	Doskonalenie umiejętności prawidłowego posługiwania się głosem w pracy dziennikarza.
C2	Poszerzenie możliwości głosowych studentów, poprawienie techniki mowy, doskonalenie wyrazistości wypowiedzi, pogłębienie świadomości ciała w pracy nad głosem, praca nad doskonaleniem cech prozodycznych mowy.
C3	Poznanie różnych technik pracy z głosem.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student(ka) zna metody pracy nad głosem oraz zasady poprawnej wymowy polskiej; zna zasady higieny pracy głosem, rozpoznaje nieprawidłowości mogące prowadzić do złych nawyków emisyjnych	K_W03
EK_02	Student(ka) potrafi modyfikować złe nawyki emisyjne i artykulacyjne; samodzielnie dobiera ćwiczenia pomagające realizować zadania związane z prawidłową fonacją; docenia estetyczne walory wypowiedzi ustnej, zna ćwiczenia doskonalące dykcję, intonację, moduluje głos w zależności od celu komunikatu; wie, jaki wpływ na skuteczność aktu mowy ma dobór środków językowych i pozajęzykowych	K_U09
EK_03	Student(ka) rozumie wpływ procesów psychicznych i fizycznych na indywidualną jakość głosu, stosuje umiejętności praktyczne z zakresu emisji głosu i kultury żywego słowa w rozwoju własnej kariery zawodowej i rozwoju innych jednostek – inicjuje działania mające na celu propagowanie zdrowych nawyków wymawianiowych	K_K03

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładów

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych

Treści merytoryczne
1. Kryteria oceny estetyki głosu – barwa, prozodia, „malowanie głosem”, ortofonia; ocena estetyki wypowiedzi własnej i kolegów
2. Teoria i praktyka w zakresie prawidłowego posługiwania się głosem; metody ochrony narządów mowy przed skutkami dużego i długotrwałego wysiłku głosowego; wypracowanie umiejętności rozluźniania obszarów ciała odpowiedzialnych za tworzenie głosu

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3. Zjawisko rezonansu, klasyfikacja rezonatorów i ich rola w prawidłowej fonacji. Oddychanie przeponowe, prowadzenie głosu „na maskę”, wykorzystanie rezonatorów, podparcie oddechowe, miękki atak dźwięku.
4. Ćwiczenia artykulacyjne i dykcyjne (poprawne frazowanie, ekspresja wypowiedzi, akcent i intonacja w języku polskim); umiejętne wykorzystanie intonacji, barwy i dynamiki głosu w emocjonalnym przekazie tekstu
5. Rola kadencji i antykadencji w wypowiedzi. Sztuka przyciągania uwagi odbiorcy głosem–przełomki intonacyjne, rola pauzy i ciszy. Tempo mówienia i jego zmiany. Elementy pozawerbalne wypowiedzi: gest, mimika.
6. Interpretacja głosowa tekstu. Prezentacja przygotowanych tekstów informacyjnych i innych (reportaż, relacja sportowa, informacja kulturalna itp.)

3.4 Metody dydaktyczne

- o metoda projektów (projekt praktyczny),
- o praca w grupach,
- o ćwiczenia praktyczne (artykulacyjne i oddechowe),
- o dyskusja,
- o filmy instruktażowe,
- o objaśnianie, prezentowanie.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, ocena głosów w dyskusjach, ocena wykonywanych ćwiczeń i prezentacji	ćwiczenia
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, ocena wypowiedzi w czasie zajęć, ocena wykonywanych ćwiczeń i prezentacji	ćwiczenia
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Aktywny udział w zajęciach (1/3 oceny)
2. Wykonywanie ćwiczeń artykulacyjnych w domu (1/3 oceny)
3. Przygotowanie referatu/prezentacji na zajęcia (1/3 oceny)

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje student(ka), który(a) aktywnie uczestniczy w zajęciach (możliwa jedna nieobecność), przygotowuje się do nich, wykonuje ćwiczenia zadane do domu (efekty są sprawdzane na zajęciach), samodzielnie przygotowuje ciekawą prezentację.

Ocenę dobrą otrzymuje student(ka), który(a) aktywnie uczestniczy w zajęciach (możliwa jedna nieobecność), przygotowuje się do nich, wykonuje ćwiczenia zadane do domu (efekty są sprawdzane na zajęciach), z pomocą nauczyciela przygotowuje prezentację/referat na zadany

temat.

Ocenę dostateczną otrzymuje student(ka), który(a) uczestniczy w zajęciach (możliwa jedna nieobecność), na ogół przygotowuje się do nich, ćwiczenia zadane do domu wykonuje nieregularnie(efekty są sprawdzane na zajęciach), nie przygotował prezentacji ani referatu. Ocenę niedostateczną otrzymuje student(ka), który(a) opuszcza zajęcia, nie przygotowuje się do nich, nie wykonuje (albo rzadko wykonuje) zadane ćwiczenia, nie przygotował prezentacji/referatu

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, zaliczenia, napisanie referatu itp.)	60 (czytanie zadanych prac, ćwiczenia artykulacyjne wykonywane w domu, przygotowanie prezentacji na zajęcia)
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Ciecierska-Zajdel B., 2012, *Trening głosu*, Warszawa.

Linklater K., 2012, *Uwolnij swój głos*, Kraków.

Literatura uzupełniająca:

Bednarek J. D., 2002, *Ćwiczenia wyrazistości mowy*, Wrocław.

Gawęda K., Łazewski J., 1995, *Uczymy się poprawnej wymowy : ćwiczenia usprawniające mówienie z ilustracjami*, Warszawa: Alfa.

Michałowska D., 1994, *O podstawach polskiej wymowy scenicznej oraz przykładowe nagrania*, Kraków: PWST.

Myszka A., 2014, *Wymowa grup spółgłoskowych – znajomość normy a realizacja*

(badaniasondażowe), [w:] *Głos – język – komunikacja*, red. A. Myszka, Rzeszów, s. 97–110.

Myszka A., 2018, *Emisja głosu w kształceniu nauczycieli (rozważania na marginesie książki Agnieszki Płusajskiej-Otto)*, [w] *Głos – Język – Komunikacja 5: W obliczu emocji*, red. A. ....Myszka, K.I. Bieńkowska, Rzeszów 2018, s. 176-188

Myszka A., 2014, „Prezenterzy powinni być samą doskonałością”. *Wymowa staranna współczesnych dwudziestolatków – rekonesans badawczy*, [w:] *Kultura mówieniawdawniej i dziś*, red. M. Kułakowska, A. Myszka, Rzeszów 2014, s. 190-204.

Obrębowski A., 2008, *Narząd głosu i jego znaczenie w komunikacji społecznej*. Poznań: UAM

Pawłowski Z. (red.), 2008, *Emisja głosu*. Warszawa: Wyd. Salezjańskie

Skupnik-Kurowska J., 1990, *Wyrazistość mowy scenicznej, wybór tekstów do ćwiczeń*, Kraków: PWST.

Tarasiewicz B., 2006, *Mówię i śpiewam świadomie. Podręcznik do nauki emisji głosu*, Kraków: Universitas.

Toczyska B., 2000, *Elementarne ćwiczenia dykcji : Dla miłośników żywego słowa*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Toczyska B., 2007, *Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia*, Gdańsk.

Walczak- Deleżyńska M., 2001, *Aby język giętki... Wybór ćwiczeń artykulacyjnych od J. Tennera do B. Toczyskiej*, Wrocław.

Zalesska-Kręcicka M., Kręcicki T., Wierzbicka E., 2004, *Głos i jego zaburzenia: zagadnienia higieny i emisji głosu*, Wrocław.

Mitrinowicz-Modrzejewska A., 1958, *Fizjologia i patologia głosu*, Warszawa: WMP.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej